

Möte besöksnäring och friluftsliv 2021-03-25 - inspel till Vätterns kommande leaderstrategi

Deltagare: Kersti Beck Larsson (Askersunds kommun), Åse Wännerstam (Rökstenen/Wettersaga), Emil Selse (Region Östergötland), Sofie Brissman (Vadstena InfoCenter), Pia Axelsson (Tillväxt Motala AB), Ove Johansson (Charterfiske.se), Annica Magnusson (Jönköpings kommun), Malin Krause (Länsstyrelsen i Jönköpings län), Anders Rockler (Fiskevattenägareförbundet/Östanbäcks fiske), Johan Lind (Destination Jönköping), Robert Andersson (Länsstyrelsen i Västra Götalands län), Jarl Karlsson (Visit Karlsborg), Monika Raske (Habo kommun), Anders Bengtsson (Motala kommun), Jan Sidenvall (Jönköpings kommun/Leader Vättern), Eivor Folkesson (Vadstena kommun/Friluftsfrämjandet/Leader Vättern), Sussi Stridh (Leader Vättern/Ifiske), Malin Setzer (Leader Vättern/Vätternvårdsförbundet), Ingemar Bergbom (Habo kommun), Johanna Larsson (Jönköpings kommun), Adam Johansson (Leader Vättern).

Nedan redogörs för input från gruppövningarna. Vissa punkter upprepas flera gånger till följd av att de tagits upp i flera grupper.

INPUT SWOT

Styrkor <ul style="list-style-type: none">• God kompetens och mycket kunskap• Upparbetad samverkan och brett kontaktnät (miljö- och fiskefrågor) samt många föreningar• Påbörjad samverkan besöksnäring och hamnutveckling• Det geografiska läget & unik artsammansättning• Välbesökt året runt• God vattenkvalitet	Svagheter <ul style="list-style-type: none">• Svag samverkan inom besöksnäring och regional utveckling/landsbygdsutveckling• Stödmöjligheter för utveckling i och kring Vättern är anonymt och projektmedel är spridda på många olika parter• Vättern relativt anonymt som sammanhållen destination och varumärke• Relativt otillgängligt både båt och fiske – svårt att ta sig ut
Möjligheter <ul style="list-style-type: none">• Unik sjö och unika miljöer i vackert område• Vättern fascinerar och engagerar – värda Vättern!• Bidra till positiva hälsoeffekter - folkhälsa• Lokal samverkanspotential mellan land och vatten (lokalproducerat, upplevelse-, natur- och fisketurism) som bidrar till landsbygdsutveckling• Ökad avsättning för lokalt förädlade produkter och tjänster• Bidra till dricksvatten- och livsmedelsförsörjning	Hot <ul style="list-style-type: none">• Klimatförändringar, miljögifter och främmande arter• Samverkan försvåras av att sjön delas av flera kommuner, Länsstyrelser, regioner och leaderområden• Att regioner och regionala besöksnäringar prioriterar andra områden inom sina regioner högre• Otillräcklig och otillgänglig information• Vättern tas för givet• Ohållbart nyttjande av Vätterns ekosystemtjänster

Jönköping, Habo, Hjo, Karlsborg, Askersund, Motala, Vadstena och Ödesnäs

- Regionerna framhåller inte Vättern och vattenförsörjning tillräckligt i sina regionala utvecklingsstrategier (RUS).
- Man bör lyfta de fantastiska kulturmål som finns runt Vättern.
- Även lyfta fram den speciella geologin runt Vättern, t ex Omberg, Vättersänkan samt de mineraler som finns i området.
- Styrka: Områdets kulturhistoria, historia och sjöfart.
- Jönköpings kommun arbetar med "Vision Vättern" som bl.a. täcker in hur man vill utveckla kommunens hamnar, men förhoppning finns att där få in fler aspekter?
- Friluftslivet borde tas upp och utvecklas mera. Lyfta in båtliv i benämningen friluftsliv.
- Visa på möjligheter till friluftsliv vid Vättern under vintertid.
- Marknadsföra alla friluftaktiviteter som erbjuds samlat.
- Behov av hamnutveckling, hänger ihop med besöksnäringen. Det finns en efterfrågan på det bland turister, möjlighet att använda Leader till även hamnutveckling.

- Lyfta Vättern som en "destination".
- Det saknas en helhetssyn och Vättern upplevs inte tillräckligt skyddad. Sjön är en stor resurs men det behövs stort helhetsgrepp om t ex Stockholm vill ta vatten från Vättern.
- Styrka: Göta kanal är en styrka att lyfta fram.
- Styrka: Vätternrundan är ett event som håller ihop hela Vättern.
- Styrka: Det finns flera hotspots runt sjön som bidrar till dragningskraften – bl.a. Karlsborgs fästning, Omberg, Vadstena, Östra Vätterbranterna, m.fl.
- Styrka: Viljan – upplever att det finns stor vilja. Många som vill göra mycket runt Vättern
- Styrka: Läget och att det är en så stor sjö. E4, järnvägen på västra sidan.
- Styrka: Stoltheten hos entreprenörerna runt sjön
- Styrka: Starkt industrihistoria – här finns stor potential.
- Svaghet: Otillgängligt på olika sätt – superviktigt med infrastruktur! Tex svårt att hitta anöringsplatser.
- Svaghet: Vattnet i sig gör att man i marknadsföring koncentrerar sig mycket på sommarhalvåret. Fler besökare i och med pandemin som också ställer högre krav på infrastruktur och att kunna ta emot och anpassa till fler besökare.
- Hot/Svaghet: Hotet som rör regionernas prioritering av andra områden inom respektive region överlappar med svagheten som rör samverkan inom besöksnäringen. Bör tas bort som ett hot eftersom det är något som går att påverka.
- Hot: Gruva i Norra Kärr.
- Hot: Militärens verksamhet i och med buller och minskad tillgänglighet i vissa områden.
- Möjlighet: Samverkan med Vätternrundan – många besökare även som inte cyklar. Hur får man dem att stanna längre och uppleva området, m.m. Vätternområdet skulle kunna vara ett cykelmekka, till exempel cykling utmed Göta kanal och cykelbåt över Vättern mellan Karlsborg och Motala. Cykelväg runt Vättern.
- Möjlighet: Ta bättre vara på vintern – exempel årets vinter med fin is. Näringsliv och kommun kunde utnyttjat detta ännu bättre genom att vara flexibla och snabba på att anpassa sig till situationen, exempelvis snabb skottning m.m. för bra skridskoåkning.
- Möjlighet: Trender som accelererats till följd av corona-pandemin som t.ex. ökat friluftsliv och hemester. Kan också utgöra ett hot om inte det tas om hand på rätt sätt med bra infrastruktur m.m.
- Möjlighet: Vätternrundan kan utvecklas
- Möjligheter: Ekoparker som kan bli nationalparker
- Möjlighet: Det finns mycket som lockar. Borde kunna öka på land mer. Man kan använda områden nära Vättern, kan förlänga säsonger. Vättern blir fonden.
- Möjlighet: Fisket i Vättern kan förlänga säsongen.
- Möjlighet: Året runt besökare, tänka mer hela året som säsong.
- Möjlighet: Använda och förstärka de nätverk och den samverkan som finns. Finns stabilitet i vissa.
- Möjlighet: Utveckla den digitala närvaron
- Hot: Miljösidan, militärens verksamhet. Svår att hantera.
- Hot: Oviljan

BESÖKSNÄRING, FRILUFTSLIV & NÄRINGSUTVECKLING

VAD ÄR VIKTIGAST FÖR BESÖKSNÄRING, FRILUFTSLIV & NÄRINGSUTVECKLING I VÄTTERN?

VAD ÄR VIKTIGAST ATT LEADER STÖTTAR?

a. Gruppdiskussion (25 min)

b. Återsamling (15 min)

- Det är viktigt att man uppmuntrar och möjliggör för nytänkande kring etableringar av verksamheter med koppling till Vättern. Viktigt att verkligen ta tillvara de unika lägen som finns kring Vättern. Strandskyddsdispensen ses som ett hinder för utveckling av näringar runt Vättern.
- Viktigt att skapa möjligheter för besökare och boende att uppleva Vättern. För tillfället svåråtkomligt för att kunna erbjuda aktiviteter vid vatten. Flera delar av Vättern inte speciellt tillgängliga. Lågt utbud av aktiviteter. Finns ett intresse från allmänhet att komma ut på Vättern men svårt om man inte har egen båt. Finns knappt något företag som erbjuder möjlighet för allmänhet att komma ut på Vättern om man bortser från fiske. (De alternativ som funnits i perioder har inte gett någon lönsamhet pga väderförhållanden försvårar affärsverksamhet).
- Hamnutveckling viktigt för att möjliggöra för företags att satsa på detta. Viktigt med tankstationer och ramper.
- Kamera för möjlighet för fiskare att se om sjön är isbelagd eller inte.
- Behov av mer service vid båthamnar i södra Vättern.
- Finns behov av att möjliggöra för gästande båt turister att ta sig från båthamn till besöksmål på land runt Vättern.
- Samverkan finns på många bra ställen men möjlighet finns att utveckla befintliga nätverk lite mer. Lyfta upp helhetsgreppet lite mer.
- Det finns en besöksnäring i anslutning till Vättern, t ex Omberg med nätverk kring Tåkern samt Östra Vätterbranterna och Tiveden. Kan de områdena utvecklas mera mot Vättern eller kan man kanske fånga in goda idéer från de nätverken?
- Viktigt att stötta projekt. Göra platser mer tillgängliga samt arbeta för säsongsförlängning och stötta projekt som sträcker sig över säsonger.
- Goda projektexempel är ofta när idéer och drivkraft kommer från näringslivet när det rör projekt som kopplar till näringslivsutveckling. Näringslivet kan i vissa fall behöva hjälp med de administrativa delarna i stora samverkansprojekt.
- Projektexempel: HÅV – Hållbart fiske i Väneren
- För fisket är det viktigt med information som rör tillgänglighet och information som rör regelverket, enklare information om vad som gäller.

- Ett långsiktigt arbete för att marknadsföra Vättern som destination där man jobbar utifrån en plan med gemensamma värden och målsättningar kopplat till utveckling och marknadsföring. Var uthålliga!
- Svenska besöksmarknaden är intressant att vända sig till – hemester en viktig trend att jobba vidare med.
- Friluftslivet behöver infrastrukturarbete, t.ex. bra skyltning, kartmaterial, soptunnor, utedass, m.m.
- Viktigt att tänka på hållbarhetsperspektivet. Vi kommer troligtvis att se ökade besöksströmmar med vissa medförande problem. Dessa behöver tas om hand. Bland annat genom att sprida besökare under året.
- Vättern kan vara en destination året runt och även friluftslivet kan med fördel äga rum under en större del av året. Lyft hur de olika årstiderna är unika. Vandring, cykling och fiske är exempel på aktiviteter som kan genomföras året runt.
- Friluftslivet har utvecklats på ett sätt så pengar spenderas även där i större utsträckning på t.ex. fika/restaurang lokalt istället för medhavd äggamacka.
- Fiskeguider kan hjälpas genom gemensam marknadsföring av guidning på Vättern. Även i övrigt kan inventering genomföras för att lyfta fram de guider som finns i området.
- Infrastruktur viktigt!
- Att skapa förutsättningar för näringsliv och folkhälsa
- Knyta ihop Vättern, Vättern i fokus, vi bör samarbeta där det är gynnsamt
- Skapa nätverk där företag kan få ut något, hitta en gemensam styrka. Grunden till ett nätverk är på gång, bra att fortsätta att bygga vidare på det som finns och med Vättern i fokus
- Vi har chansen att jobba med en struktur och hållbart fördela resurserna både geografiskt och över säsonger. Att sprida information om vad som finns, ha en digital kartnärvaro. Men det måste finnas infrastruktur för att ta emot annars blir det bara att flytta problemet. Naturkartan är en bra etablerad plattform med gott anseende som används av några kommuner.
- Behövs infrastruktur för att få folk till och runt Vättern. Cykel och vandring stor potential.
- Möjlighet att ta sig över Vättern med cykel eller annat utan att behöva ta sig runt.
- Spritt runt hela sjön mat, kultur, tänka tema!
- Gemensamma teman runt sjön
- Knyta ihop kulturhistoria
- Marknadsföring viktigt!
- Samlingsplatser för näringsidkare för att skapa samarbeten mellan näringsidkare. Tex koppla ihop fiske med matupplevelser. Ett testat koncept - Speed dates för näringsidkare runt sjön. Skapa business tillsammans.
- Tema, där Vättern är den förenande faktorn. Behöver vara långsiktigt!
- Tema MAT
- Internationell aspekt också, kulturell mat och upplevelser lockar även utländska turister.
- Finns stora aktörer – Vätternrundan.
- Oktoberveckan – skördefest – allt runt Vättern är öppet
- Hur kan vi få med alla unga, nyanlända. Hittar man teman så lockar man övriga! MAT!
- Friluftslivet 2020 är inte som på 1970-talet. Man vill ha hjälp och lärandet är viktig aspekt i turism idag. Kurser istället för guidning.
- Hållbarheten bör vara i fokus